

- Areal sjøgrunn som tilfaller hver enkelt eiendom i forhold til den strandlinjelengde de har.
- Om sjøgrunnsarealet for hver eiendom får en god form.
- Om grensa er lett å markere eller påvise i terrenget og dermed kan overholdes.
- Adkomstmulighet til/fra "offentlig" sjø, eller m.a.o. hvor langt ut eiendommene vil nå.

Også andre, mer eller mindre udefinerbare momenter vil i gitte situasjoner, bevisst eller ubevisst spille en rolle.

Hovedsiktemålet med dette kapitlet er imidlertid å beskrive de ulike prinsipp og metoder. Beskrive tekniske og praktiske problemer med hver enkelt og beskrive deres stilling i norsk rettsteori og rettspraksis. Det er lagt vekt på å eksemplifisere ved hjelp av figurer og skisser i håp at disse skal utfylle teksten der denne blir for upresis eller utilstrekkelig.

1.2 HVORFOR PRINSIPP?

Det ser ut til at juristene først på slutten av forrige århundre begynte å interessere seg for prinsipper for trekking av grenser mellom eiendommer i sjø. En går ut fra at det må være ett eller flere prinsipper som er gjeldende norsk rett. Professor N. Gjelsvik sier i Norsk Tingsrett (Gjelsvik 1926 s. 41): "For grensen mot naboeiendom på samme side ut til marbakken gjelder samme regel som for grensen mot naboeiendommer mot ferskvann." Grensen skal altså, etter norsk rett trekkes etter § 4 i vassdragsloven. Gjelsvik viser til en høyesterettsdom (Rt. 1894/168) der Høyesterett kommer fram til at grensa for fiske (ikke eiendomsgrense) skal gå like langt fra to øyer. Dermed er dette blitt gjeldende norsk rett i følge Gjelsvik. Opphavet til dette prinsippet ligger imidlertid i en høyesterettsdom fra 1878 (Rt. 1878 s. 782) der førstevoterende bl.a. sier:

"Der er af Indst. i Sagen dokumenteret et af en Kommission utarbejdet Udkast ... til Lov angaaende Vasdragenes Benyttelse, ... er foreslaaet etableret et meget enkelt Princip, nemlig at man skulde lade Grænsen bestemmes saaledes, at ethvert Punkt af Grunden skulde tilhøre den Strand, som det ved lav Vandstand maatte ligge nærmest."

Førstevoterende syntes dette var et så fenomenalt prinsipp at han ville gå inn for at denne saken ble løst etter dette prinsipp. Etter forarbeidene til vassdragsloven av 1887 å dømme, er det lite trolig at dette prinsippet har basis i eldre norsk rett. I Ot.prp. s. 29 heter det:

"Den i Forslagets § 4 givne Regel synes at være den naturligste, og den er nu formentlig ogsaa godkjent af Høiesterett i Dom af 2 Novbr. 1878 (Retst. s. 782 fgg.). Kommissjonen har ved at prøve Regelens Anvendelse paa forskjellige virkelig forekommende Tilfælde af mere end sædvanlig indviklet og vanskelig Beskaffenhed, forvisset sig om, at den altid giver det rimeligste og naturligste Resultat, ligesom den er den eneste praktisk anvendelige, hvor Stranden danner Bugter eller udskydende Næs."

Valget av denne regelen blir altså bare begrunnet med at den har vist seg særdeles praktisk under ulike forhold.

En kan så spørre seg hvorfor en skal operere med bestemte prinsipp for grensetrekking i sjø når en ikke har gjort det på land der det har blitt trukket grenser på kryss og tvers til alle tider. Det er nok flere grunner til dette, og jeg vil her kort nevne noen uten å drøfte dette noe nærmere.

- Uklare eller ufullendte grensebeskrivelser i skylddelingsdokument og jordskiftesaker kan være en årsak. Grensene for eiendommene er ofte bare beskrevet "fra sjøen" og "til sjøen", eller vagt formulert som f.eks.: "... og videre utover sjøen." Mange rettssaker har sine årsaker i slike mangelfulle grensebeskrivelser; en del har gått helt til Høyesterett.
- Selv om grensene utover i sjøen kan være klart formulert i dokumentene, kan grensene for ulike eiendommer i f.eks. en bukt komme i "konflikt" med hverandre ved at de f.eks. krysser hverandre.
- Når det er uklare grenser på land, blir det ved grensegang lagt stor vekt på bruken partene har utøvd. Dette er vanskeligere i sjøen enn på land, idet det er få utnyttingsmåter i sjø som setter merker etter seg.